

»23. NOVEMBER – DAN RUDOLFA MAISTRA IN ZA KOROŠKO ZASLUŽNIH«

Dan Rudolfa Maistra je slovenski državni praznik, ni dela prost dan in se ga od leta 2005 praznuje 23. novembra. Na ta dan je Rudolf Maister leta 1918 s svojo vojsko razorožil nemško varnostno stražo in jo razpustil, s tem dogodkom pa je k Sloveniji priključil večji del slovenskega narodnostnega in govornega območja Štajerske in Koroške. General Maister je po uspešni narodni osvoboditvi Štajerske z Mariborom vred poskušal in nameraval izpolniti tudi želje koroških Slovencev in osvoboditi slovensko narodnostno ozemlje na Koroškem. Ker pa ni imel podpore Narodne vlade oziroma mu je ta celo nasprotovala, je moral načrt žal opustiti. Če bi Narodna vlada v Ljubljani poslušala Maistra in znala ovrednotiti njegove trdne argumente, da je treba po narodni osvoboditvi Štajerske in Maribora na enak način dobiti še Koroško, bi ta pokrajina na mirovni konferenci najbrž v dobršem delu pripadla novi državi Kraljevini SHS. Ne samo Maister, tudi drugi častniki so namreč poznali stališča visokih antantnih oficirjev, da bo na pogajanjih obveljalo načelo: »Kar je vojaško zasedeno, pripada zasedbenim silam.« Ko je kasneje ta ista vlada spoznala svojo zmoto in dala dovoljenje za vojaško akcijo na Koroškem, je bilo žal že prepozno in so bile vse žrtve zaman. V maju in juniju 1919 so jugoslovanske enote izvedle uspešno ofenzivo, v kateri so zavzele celo Koroško z Gospo Sveto. Mirovna konferenca je že v maju 1919 določila plebiscitno območje na Koroškem. Jugoslovanska vojska se je morala do 31. julija 1919 umakniti iz cone B plebiscitnega območja. Malgaj tega ni nikoli prebolel. Zaupali so mu poveljstvo koroškega obmejnega poveljstva v coni A plebiscitnega ozemlja. Maister je bil na Koroškem zelo dejaven med prebivalstvom in je izvajal različne aktivnosti v korist odločitve koroških Slovencev v coni A za Jugoslavijo. Pri tem je bil tudi osebno in čustveno izredno angažiran in je kot dober govornik znal navdušiti množice. Postal je celo častni predsednik NS za Koroško, iz katere pa je moral kmalu oditi, ker so nasprotniki ocenili, da bi lahko odločilno vplival na izid plebiscita 20. oktobra 1920. Njegov vpliv pri dogovorih za izvedbo plebiscita kot končne rešitve narodnega vprašanja koroških Slovencev zagotovo ni bil majhen, saj je bil res vnet zagovornik priključitve Koroške k novi jugoslovanski državi, Kraljevini SHS in v plebiscitni coni A je računal na zmago. Plebiscit je bil izveden 10. oktobra 1920. Glasovali so lahko ljudje, ki so imeli prebivališče na plebiscitnem območju pred 1. 1. 1912 in so dopolnili starost 20 let. Volilna udeležba je bila 95,75 %, za Avstrijo je glasovalo 59 % volivcev, za Jugoslavijo pa 41 %. Uspešni poveljnik in osvoboditelj severne meje in Maribora se je tako globoko razočaran vrnil v Maribor in se vključil v delo oblastnega odbora Narodne odbrane. Izgube njemu tako ljube Koroške ni prebolel vse do smrti 26. julija 1934. Koroška je ostala boleča rana tudi za mnoge njegove soborce. Istočasno z obhajanjem državnega praznika pa letos obhajamo tudi 145. obletnico rojstva in 85. letnico smrti generala Rudolfa Maistra. 125. obletnico rojstva in 100. obletnico nadporočnika Franja Malgaja ter 136. obletnico rojstva in 84. obletnico smrti (premnogokrat zamolčanega poveljnika Maistrovih enot v Zili in Rožu) majorja Alfreda Lavriča.

Koroško filatelistično društvo (KFD) in Koroško domoljubno društvo Franjo Malgaj (KDD FM) sta v zadnjih desetletjih z najrazličnejšimi filatelističnimi sklopi vestno obeležila obletnice domoznanstva, še posebej le-te, vezane na Maistrovega časnika, nadporočnika Franja Malgaja. V letošnjem letu sta tako že so-obeležila v mesecu marcu izdan priložnostni filatelistični sklop Pošta Slovenije ter maja v počastitev 100. obletnice smrti Franja Malgaja, osvoboditelja Mežiške doline še poseben filatelistični sklop. Jesenski sklop pa sta oba deležnika posvetila tako slovenskemu državnemu prazniku domoljubja kot tudi trem, za Koroško zaslužnim možem: generalu Maistru in njegovima poveljnikoma na Koroškem, nadporočniku Franju Malgaju in majorju Alfredu Lavriču. Njihove like, upodobljene na dotisku dopisnice, je oblikovalec, arh. Borut Bončina, povezal z znakom stiliziranega srca, ki je hkrati tudi uradni logotip Koroške.

Filatelistični sklop KFD sestavljajo:

- en (1) priložnostni poštni žig (2390 Ravne na Koroškem, 23. 11. 2019) in
- en (1) dotisk na dopisnico (KFD 208/2019). Dopisnica je istočasno tudi vabilo na proslavo dneva Rudolfa Maistra, ki bo potekal 20. 11. 2019 v prostorih Kulturnega centra Ravne na Koroškem.

Okrogel priložnostni poštni žig, v čigar osredju je stilizirano srce s šestimi obrobami/izohipsami/letnicami, krasi na zgornji strani napis »Za Koroško zaslužni!«. Nad »srcem« je vodoraven zapis datuma uporabe, v spodnjem delu krožnice je zapis uradnega imena pošte. Na dotisku (kvadratne oblike) na dopisnico je najvišje umeščen barvni znak Koroške, ki je na obeh straneh opasan z zlato črto. Pod znakom je zapis »Za Koroško zaslužni!«; pentlja črke »K« je previta skozi zunanjo ovojnico/izohipso. Na preostalem, osrednjem delu rdeče barve so umeščeni trije doprni črtno-beli portreti (z leve proti desni): major Alfred Lavrič, general Rudolf Maister in nadporočnik Franjo Malgaj. Pod slehernim od portretov je trolinijski zapis (čin, ime, priimek), nad portreti pa za slehernega od zaslužnih tudi enovrstičen zapis letnice rojstva in letnice smrti. Osrednje rdeče polje je po levi, desni in spodnji robnici obrabljeno z pasicama modre in bele barve, in vse tri polja skupaj simbolizirajo slovensko narodno zastavo/trobojnico. Celoten priložnostni filatelistični sklop zaokrožuje priložnostna filatelistična razstava Jožeta Kebra (KFD), postavljena v prostorih pošte 2390 Ravne na Koroškem.

Borut Bončina, <https://www.vecerkoroska.com/boji-za-korosko-ljubljansko-mencanje-in-izgubljeni-korotan-6695514?fbclid=IwAR2WU0mebh20MV04I8JV4WsVxHGJVjP7yWLS3jMIR8X6zblhnAhyEq6ECGs>